

СЕКЦІЯ 7.

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА ТА ПРОЦЕСУ, ФІНАНСОВОГО ПРАВА

Брошенська Діана Сергіївна

студентка 3 курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»

ШТРАФ ЯК ЗАСІБ БОРотьБИ З ПРОЦЕСУАЛЬНИМИ ЗЛОВЖИВАННЯМИ ЗА НОВОЮ РЕДАКЦІЄЮ КАС

Відповідно до ст. 55 Конституції України права і свободи людини і громадянина захищаються судом [1]. Стаття 5 КАС гарантує право кожної особи на звернення до суду за захистом своїх порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи законних інтересів [2]. На жаль, все частіше зустрічаються випадки, коли учасники справи недобросовісно використовують свої процесуальні права. З метою безпідставного отримання необхідного їм рішення суду, затягування процесу або для інших недобросовісних цілей вони використовують належні їм процесуальні права всупереч завданням адміністративного судочинства. Дана проблема набула особливої значимості, що зумовило закріплення принципу неприпустимості зловживання процесуальними правами на законодавчому рівні.

Актуальність даної теми полягає у тому, що нова редакція КАС передбачає можливість визнання дій, що суперечать завданню цивільного судочинства, зловживанням процесуальними правами та можливість застосування певних санкцій.

Аналізуючи наукові напрацювання та чинне законодавство, варто зазначити, що зловживання процесуальними правами — це використання учасником судового процесу свого суб'єктивного процесуального права з метою, яка не відповідає та суперечить завданням адміністративного судочинства. Особливістю є те, що межа між зловживанням своїми процесуальними правами і їх добросовісною реалізацією є досить умовною. У цьому і полягає соціальна небезпечність такого зловживання, адже ззовні дії особи протікають в межах правового

поля, а насправді ними заподіюється шкода інтересам правосуддя і інтересам інших учасників судового процесу [3, с. 18].

Аналізуючи досвід провідних зарубіжних країн, зокрема Франції, варто зазначити, що заборона зловживання процесуальними правами була закріплена на законодавчому рівні у публічному праві Франції. Зловживання правом (фр. abus de droit) є специфічним видом правової поведінки, який полягає у соціально шкідливих діях суб'єкта права та використанні своїх прав у спосіб, що суперечить завданням правосуддя.

Професор Анжело Донді зазначає, що закріплення на законодавчому рівні заборони процесуальних зловживань стосується найбільш широкого кола явищ, від простого затягування процесу до особливих неправомірних прийомів процесуальної стратегії. Французька практика виробила критерії застосування цих санкцій. Зокрема, якщо буде встановлено, що скарга подана з метою затягування процесу, її заявник може бути підданий штрафу в розмірі незалежно від збитків, які можуть бути пред'явлені до відшкодування на користь суду, що прийняв скаргу до провадження. В даному вирішенні проблеми крім штрафу, який іде на користь держави, також і суд отримує відшкодування своїх як матеріальних так і інтелектуальних витрат [4, с. 24-27].

Що ж стосується законодавства України, то ст. 45 чинного КАС передбачає перелік дій, які суд може визнати процесуальними зловживаннями з урахуванням конкретних обставин.

Для запобігання зловживанню процесуальними правами суд зобов'язаний вживати заходів, які передбачені КАС, зокрема стягнення штрафу в дохід державного бюджету у сумі від 0,3 до 3 розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб. У разі повторності чи систематичності такого зловживання розмір штрафу може бути від 1 до 10 розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб. Також передбачено можливість стягнення штрафу з представників [2].

Отже, проаналізувавши досвід зарубіжних країн, доктрину та чинне законодавство, можна зробити висновок про те, що законодавець пішов достатньо радикальним шляхом, закріпивши в КАС заходи запобігання процесуальним зловживанням.

Варто зазначити, що зміни в процесуальному законодавстві в даному контексті мають позитивний характер і сприятимуть реалізації завдань адміністративного судочинства.

Список використаних джерел

1. Конституція України: Закон від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.

2. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон від 06.07.2005 № 2747-IV. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>.
3. Бакаєв Д.С. Концепція зловживання правом у правовій доктрині : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень» / Д.С. Бакаєв. — Запоріжжя, 2013. — 18 с.
4. Рогач О. Я. Становлення та розвиток категорії зловживання правом у законодавстві Франції / О. Я. Рогач // Науковий вісник Чернівецького університету: зб. наук. пр. — Чернівці: ЧНУ, 2010. — Вип. 550: Правознавство. — С. 24-27.

Ключові слова: зловживання правом, процесуальні зловживання, штраф, судові санкції, заходи запобігання зловживанням.

Науковий керівник: к. ю. н., доцент Закаленко О. В.

Зозуля Яна Сергіївна

студентка 1-го курсу магістратури судово-адміністративного факультету
Національного університету «Одеська юридична академія»

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ РОЛІ СУДДІ В ПРОЦЕДУРІ ВРЕГУЛЮВАННЯ СПОРІВ ЩОДО АДМІНІСТРАТИВНИХ СПРАВ

Питання мирного врегулювання спорів сьогодні набуває актуальності в Україні як ніколи раніше. Примирювальні процедури є реальною альтернативою судам та є більш ефективними з точки зору повернення людяності у спірні стосунки. На превеликий жаль, сьогодні в Україні домінує культура претензій, позовів та звинувачень, а культура злагоди знаходиться на низькому рівні [2, с. 18].

Сутність запропонованого інституту полягає в тому, що до початку розгляду справи по суті, за взаємною згодою сторін може бути проведено врегулювання спору за участю судді в провадженні якого перебуває справа.

В Україні кілька років тому вже працював канадський проект, щодо досудового врегулювання спорів, який мав позитивні результати в декількох модельних судах, в тому числі і в Одеському окружному адміністративному суді. На той час не було законодавства яке б регулювало дане питання. Проте, був розроблений Регламент по якому такі конструкції дуже дієво впроваджувались і судді реально застосовували цей механізм до впровадження його фактично в законодавстві [2, с. 31].